

Til Udenrigsministeren, Miljøministeren,
Folketingets Udenrigsudvalg samt
Miljø- og Planlægningsudvalget

21. november 2002

Forslag vedrørende opfølgningen på Johannesburg

Kære ministre og folketingsmedlemmer,

Jeg skriver til Jer på vegne af 20 miljø- og ulandsorganisationer, som samarbejder i 92-gruppen. Vi henvender os til Jer i anledning af den forestående debat i Folketinget om opfølgningen på Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling.

Det er vores opfattelse, at en aktiv dansk opfølgning kan få stor betydning for, hvor alvorligt andre lande arbejder med at gennemføre beslutningerne fra Verdenstopmødet.

EU spillede en nøglerolle på Verdenstopmødet. EU var især drivkraft i forhold til at få sat nye mål for miljøindsatsen. Det forpligter i forbindelse med opfølgningen. Hvis EU skal fremstå troværdigt og opnå øget tilslutning til en aktiv, resultatsøgende linie i de internationale samarbejde om miljø og udvikling, må EU gå forrest og sikre en konsekvent gennemførelse af topmødets beslutninger – også på områder, hvor EU ikke var 'demandeur'.

Det er positivt, at Danmark allerede kort efter topmødet fik igangsat en proces, hvor de forskellige formationer af EU's ministerråd tager bestik af situationen efter topmødet. Processen har endnu ikke ført til ret mange præcise beslutninger om gennemførelsen af vedtagelserne fra topmødet, og på nogle områder er der da også brug for mere analyse- og planlægningsarbejde.

Det er vigtigt, at der i de kommende måneder opretholdes et højt tempo i arbejdet med at omsætte ord til handling. Ellers risikerer vi - som det desværre skete efter Rio-konferencen i 1992 – at sagerne bliver trukket i langdrag eller glemt.

Nogle af de vigtigste sager i denne sammenhæng er for os at se:

1. **Løfter om finansiel og teknisk bistand til u-landene må holdes**

Implementeringsplanen fra Johannesburg indeholder, som det fremgår af vedlagte notat med uddrag af planen, 76 forskellige løfter om forstærket finansiel og teknisk

bistand til u-landene for at forbedre deres muligheder for at skabe bæredygtig udvikling. Bistanden skal blandt meget andet bruges til at realisere målene i Millennium-Deklarationen og den ny sanitetsmålsætning, bekæmpelse af ørkenspredning, beskyttelse af biodiversitet, bæredygtig produktion og forbrug samt overførsel af miljøteknologi.

Danmark og de øvrige EU-lande bør i fællesskab tilrettelægge en indsats, således at man lever op til alle løfterne.

Særligt når det gælder løfterne om bistand på miljøområdet bør det efter vores opfattelse undersøges, om et forstærket dansk samarbejde med vores nabolande kan føre til etableringen af et sammenhængende, slagkraftigt miljøbistandsprogram. En række af disse lande har således sat sig som mål at øge bistanden betydeligt i de kommende år, og på miljøområdet har de et forholdsvist højt ambitionsniveau.

2. **Statsstøtte må omlægges/udfases bl.a. på landbrugs- og fiskeriområdet**

Revisionen af den fælleseuropæiske fiskeripolitik er en vigtig testcase for EU's evne til at leve op til beslutningerne fra Johannesburg, hvor der blev truffet en klar beslutning om, at subsidier, der bidrager til overfiskeri, skal udfases. Det betyder blandt andet, at de subsidier, der har været anvendt til ny- og ombygninger af fiskefartøjer, skal ophøre straks. Subsidierne skal omlægges til ophugning af fiskeflådens overkapacitet, til støtte for bæredygtige fiskerier, og til "ventepenge" og lign. sociale ydelser til de fiskere, der rammes af de reducerede fiskekvoter.

Ifølge beslutningerne fra Johannesburg skal også andre miljø- og handelsforvridende subsidier reformeres. Derfor bør den igangværende midtvejsevaluering af landbrugspolitikken bruges til at træffe beslutning om en afvikling af eksportsubsidierne, der skaber overproduktion i EU af en række landbrugsvarer, ligesom den indenlandske støtte i højere grad må afkobles fra produktionen.

EU's og EU-landenes direkte og indirekte støtte til produktion og forbrug af ikke-bæredygtig energi, herunder atomkraft, bør også udfases over en kort årrække.

3. **Beslutning om programmer for bæredygtig produktion og forbrug må udmøntes**

I Johannesburg blev der truffet beslutning om, at der skal udvikles et sæt programmer for bæredygtig produktion og forbrug med en 10 års tidshorisont. For at følge op på denne beslutning bør det sikres, at der er midler og politisk opbakning til en global indsats i UNEP-regi. Et vigtigt element heri bør være fremme af teknologioverførsel til u-lande.

I EU og OECD bør der arbejdes med sektorspecifikke strategier og målsætninger for afkobling af miljøbelastningen fra den økonomiske vækst. I Danmark vil det være relevant tillige at påbegynde et arbejde med at vurdere og sætte ind overfor utilsigtede konsekvenser i andre lande af vores nuværende produktions- og forbrugsmønstre. Overvejelser over disse effekter er stort set fraværende i den danske nationale strategi for bæredygtig udvikling.

4. **Særlige EU-initiativer fra Johannesburg må føres ud i livet**

I Johannesburg lancerede EU-landene og Kommissionen en række

partnerskabsinitiativer, herunder et initiativ ift. vandproblemer med lande i Afrika og den tidligere østblok og et initiativ mhp. at forsyne verdens fattige med bæredygtig energi. Desuden annoncerede EU en særlig indsats, der skal sikre håndhævelse af skovlove og fremme en regeringsførelse og en handel, der sikrer bekæmpelse af ulovlig tømmerhugst.

De tre initiativer er for os at se overordentligt væsentlige, og de kan bidrage til en effektiv integration af miljøhensyn i EU's ulandsbistand. Der synes imidlertid at være ved at opstå tvivl, om det overhovedet er muligt at skaffe finansiering til indsatser, som rækker særligt meget ud over det nuværende niveau.

I Johannesburg tog EU også initiativ til etablering af en "koalition af ligesindede lande", som ønsker at fremme vedvarende energi via kvantitative målsætninger for udbygningen. EU bør sikre gennemslagskraften i dette initiativ ved at etablere en proces, som fører til fastsættelse af bindende mål på regionalt og globalt plan samt konkrete aftaler om videns- og teknologioverførsel. I den forbindelse bør det i samarbejde med den danske VE-sektor vurderes, hvordan anvendelsen af dansk ekspertise på vedvarende energi-området bedst kan fremmes.

5. **En samlet plan for opfølgningen bør udarbejdes**

Danmark havde store ambitioner i forhold til, hvad Verdenstopmødet skulle bruges til. Ambitionen, som blev formuleret af Folketinget d. 23. maj 2002, var:

"at der i Johannesburg byggende på Doha og Monterrey opnås en global aftale, som forpligter de rige lande til at give ulandene bedre udviklingsmuligheder gennem gældslettelse, øget markedsadgang og udviklingsbistand i overensstemmelse med regeringens fastlagte politik om en global opfyldelse af FN's 0,7 pct.-målsætning, og samtidig forpligter alle lande til at fremme god regeringsførelse og bedre miljø"

Målet blev ikke nået, men ambitionen var - og er - rigtig. Der er brug for forpligtende internationalt samarbejde og integrerede løsninger på verdens miljø- og udviklingsproblemer. Derfor bør der udarbejdes en samlet dansk opfølgningsplan, hvor det – med udgangspunkt i vedtagelserne fra Johannesburg, men ikke begrænset her til – vurderes, hvordan Danmark kan fremme global bæredygtig udvikling. Planen bør omfatte danske initiativer ift. såvel FN, WTO, Verdensbanken, EU som initiativer rettet mod at engagere erhvervslivet, foreningslivet og borgerne i Danmark i at skabe bæredygtig udvikling.

Af planen bør det endvidere fremgå, hvordan Danmark vil medvirke til at planlægge det internationale 10-år for uddannelse for bæredygtig udvikling, som ifølge implementeringsplanen fra Johannesburg bør starte i 2005.

Den danske opfølgningsplan bør samtidig være det danske indspil til EU-Topmødet i marts 2003, hvor det er afgørende, at der vedtages en samlet opfølgningsplan for EU, som gøres til en del af gennemførelsen af EU's strategi for bæredygtig udvikling, både den eksterne og den interne del.

Med venlig hilsen

John Nordbo, på vegne af 92-gruppen som i denne sammenhæng tegnes af:

Arbejderbevægelsens Internationale Forum

Care Danmark

Danmarks Jægerforbund

Danmarks Naturfredningsforening

Dansk Ornitologisk Forening/BirdLife Danmark

Dansk International Bosætningservice

Dansk Ungdoms Fællesråd

Det Økologiske Råd og Selskab

FN-forbundet

Folkekirkens Nødhjælp

Greenpeace

Kvindernes U-landsudvalg

Mellempøkeligt Samvirke

Natur og Ungdom

Nepenthes

Netværket for økologisk folkeoplysning og praksis / Øko-net

Organisationen for Vedvarende Energi OVE

U-landsforeningen Svalerne

U-landsorganisationen Ibis

WWF Verdensnaturfonden

